

Regulamin, kryteria oceniania oraz zakres materiału szkolnego etapu Konkursu Geograficznego dla szkół podstawowych województwa śląskiego

I. Regulamin Konkursu

1. Do konkursu mogą przystąpić uczniowie Szkoły Podstawowej nr 7 im. Powstańców Śląskich w Tychach.
2. Udział ucznia w konkursie jest dobrowolny.
3. Uczeń zgłasza chęć udziału w konkursie nauczycielowi geografii.
4. Uczeń zobowiązany jest do zapoznania się i przestrzegania postanowień niniejszego regulaminu, komunikatów oraz instrukcji, która jest integralną częścią arkusza konkursowego.
5. Spóźnienie pozbawia ucznia możliwości udziału w konkursie. W uzasadnionych przypadkach i nie później niż do zakończenia czynności organizacyjnych, przewodniczący Komisji Etapu Szkolnego może podjąć decyzję o wpuszczeniu do sali spóźnionego ucznia. Nie wydłuża się czasu pracy ucznia o czas spóźnienia.
6. W czasie trwania konkursu uczniowie nie mogą opuszczać sali. Przewodniczący może zezwolić, w szczególnie uzasadnionej sytuacji, na opuszczenie sali po zapewnieniu warunków uniemożliwiających kontaktowanie się ucznia z innymi osobami.
7. W przypadku stwierdzenia niesamodzielnej pracy ucznia przewodniczący podejmuje decyzję o przerwaniu konkursu przez tego ucznia i unieważnia jego pracę.
8. Członkowie komisji i zespołu nadzorującego nie mogą udzielać uczniom żadnych wyjaśnień dotyczących zadań ani ich komentować w czasie trwania konkursu.
9. Zabrania się wnoszenia do sali, w której odbywa się konkurs, urządzeń mobilnych pod rygorem wykluczenia ucznia z dalszego udziału w konkursie.
10. Podczas pracy z arkuszem uczeń może pisać jedynie długopisem lub piórem oraz używać linijki i prostego kalkulatora do obliczeń. Zabrania się pisania ołówkiem, zmywalnym długopisem lub zmywalnym piórem.
11. Na rozwiązanie zadań konkursowych uczniowie mają 45 minut.
12. Pierwszy etap konkursu odbędzie się w szkole.

II. Kryteria oceniania

1. Szczegółowy zakres wiedzy i umiejętności wymagany na pierwszym stopniu konkursu obejmuje określone treści podstawy programowej przedmiotu ustalone przez szkolną komisję konkursową powołaną przez dyrektora szkoły.
2. Za każdą poprawną odpowiedź uczeń otrzymuje 1 punkt. Nie przyznaje się ułamków punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną przyznaje się zero punktów.
3. Do drugiego stopnia konkursu przedmiotowego z geografii przechodzi uczeń, który uzyskał minimum **75%** punktów możliwych do zdobycia.
4. Ponadto uczeń otrzymuje:
 - ocenę celującą za uzyskanie 75% - 100% poprawnych odpowiedzi,
 - ocenę bardzo dobrą za uzyskanie 60% - 74% poprawnych odpowiedzi,
 - pochwałę w dzienniku za udział w konkursie bez względu na ilość uzyskanych punktów.

II. Zakres materiału i wykaz literatury

Zakres wiedzy wymagany od uczestników na etapie szkolnym

Od uczestników konkursu na tym etapie wymagany jest zakres wiedzy i umiejętności wymienionych w podstawie programowej z geografii dla szkoły podstawowej opublikowanej w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...) – Dz. U. 2017, poz.356 ze zm.

Szczegółowy zakres wiedzy wymagany od uczestników na etapie szkolnym:

I. Mapa, jako źródło informacji geograficznej:

- a) stosowanie legendy do odczytywania informacji,
- b) posługiwanie się skalą mapy,
- c) rozpoznawanie na mapie składników krajobrazu Polski,
- d) czytanie treści mapy Polski,
- e) rodzaje map: ogólnogeograficzne, krajobrazowe i turystyczne.

II. Krajobrazy Polski:

- a) krajobrazy Polski:
 - krajobraz nadmorski Wybrzeża Słowińskiego,
 - krajobraz pojezierny (Pojezierze Mazurskie),
 - krajobraz nizinny (Nizina Mazowiecka),
 - krajobraz wielkomiejski Warszawy,
 - krajobraz miejsko-przemysłowy Wyżyny Śląskiej,
 - krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej,
 - krajobraz krasowy Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej,
 - krajobraz wysokogórski Tatr,
- b) położenie krain geograficznych na mapie Polski,
- c) główne cechy krajobrazów Polski oraz ich zróżnicowanie, krajobrazy Polski w opisach oraz na ilustracjach, podstawowe zależności między składnikami poznawanych krajobrazów,
- d) najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski oraz ich położenie na mapie,
- e) pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazach powstałe w wyniku działalności człowieka,

III. Lądy i oceany na Ziemi:

- a) rozmieszczenie lądów i oceanów,
- b) kontynenty i oceany oraz ich położenie na mapie świata,
- c) pierwsze wyprawy geograficzne,
- d) wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych.

IV. Krajobrazy świata:

- a) Krajobrazy świata:
 - krajobraz wilgotnych lasów równikowych,
 - krajobraz lasów strefy umiarkowanej (lasy liściaste i mieszane),
 - krajobraz sawanny i stepu,
 - krajobraz pustyni gorącej i pustyni lodowej,
 - krajobraz śródziemnomorski,
 - krajobraz tajgi i tundry,
 - krajobraz wysokogórski Himalajów,
- b) strefowość i piętowość klimatyczno-roślinna na świecie,
- c) położenie poznawanych typów krajobrazów na mapie świata,
- d) główne cechy i krajobrazów świata w opisach i na ilustracjach,
- e) rośliny i zwierzęta typowe dla poznawanych krajobrazów,
- f) przykłady budownictwa, sposobów gospodarowania i głównych zajęć mieszkańców poznanych obszarów,
- g) współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów i warunkami życia człowieka,
- h) zależności między położeniem wybranych krajobrazów na kuli ziemskiej, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami krajobrazów,
- i) wartość i przebieg temperatury powietrza oraz rozkład opadów atmosferycznych na podstawie klimatogramów i map klimatycznych.

V. Ruchy Ziemi:

- a) Ziemia w Układzie Słonecznym,
- b) kształt i rozmiary Ziemi,
- c) ruchy Ziemi i ich następstwa,
- d) rachuba czasu na Ziemi (czas słoneczny, kalendarz),
- e) wysokość Słońca w różnych porach dnia i roku,
- f) zmiany oświetlenia Ziemi i długości trwania dnia i nocy w różnych szerokościach geograficznych i porach roku,
- g) strefy oświetlenia Ziemi,
- h) związek między ruchem obiegowym Ziemi, a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.

VI. Współrzędne geograficzne:

- a) bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe na mapie i globusie,
- b) współrzędne geograficzne: szerokość i długość geograficzna,
- c) położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów,
- d) położenie punktów i obszarów na mapach w różnych skalach na podstawie współrzędnych geograficznych,
- e) rozciągłość południkowa i równoleżnikowa.

VII. Geografia Europy:

- a) położenie i przebieg granic oraz linii brzegowej Europy,
- b) podział polityczny Europy oraz rola Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych kontynentu,
- c) cechy ukształtowania powierzchni Europy,
- d) zjawiska występujące na granicach płyt litosfery (wulkanizm i trzęsienia ziemi na Islandii),
- e) zróżnicowanie klimatyczne Europy oraz czynniki, które o nim decydują,
- f) rozmieszczenie ludności oraz starzenie się społeczeństw,
- g) przyczyny i konsekwencje zróżnicowania demograficznego ludności Europy,
- h) społeczno-ekonomiczne i kulturowe konsekwencje migracji na obszarze Europy,
- i) największe europejskie metropolie – podobieństwa i różnice (Paryż i Londyn),
- j) cechy rolnictwa Danii i Węgier,
- k) znaczenie nowoczesnego przemysłu, rolnictwa i usług w gospodarce na przykładzie Francji,
- l) zróżnicowanie źródeł energii w krajach europejskich,
- m) turystyka w Europie Południowej.

VIII. Sąsiedzi Polski:

- a) przemiany w strukturze przemysłu w Niemczech,
- b) dziedzictwo kulturowe Litwy i Białorusi,
- c) środowisko przyrodnicze i atrakcje turystyczne Czech i Słowacji,
- d) problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy,
- e) zróżnicowanie przyrodnicze i społeczno-gospodarcze Rosji,
- f) relacje Polski z krajami sąsiadującymi.

IX. Znajomość mapy:

- a) mapa fizyczna Polski,
- b) mapa fizyczna Europy,
- c) mapa fizyczna świata (akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych).

X. Umiejętności

Uczestnik konkursu:

1. odczytuje, interpretuje, analizuje i przetwarza informacje zapisane w postaci map, tekstów, rysunku poziomicowego, wykresów, tabel, fotografii, modeli, schematów, diagramów, klimatogramów, danych statystycznych,
2. wykorzystuje wiedzę geograficzną, mapy i inne źródła informacji do wykonywania obliczeń (np. odległości, skali, wysokości względnej i bezwzględnej, rachuby czasu, szerokości i długości geograficznej, amplitudy temperatur, współrzędnych geograficznych),
3. posługuje się właściwymi terminami, definicjami, pojęciami w celu opisywania i wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym,

4. identyfikuje związki i współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz zależności w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej i globalnej,
5. rozumie relacje przestrzenne przyroda-człowiek i wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka,
6. wyjaśnia, ocenia przebieg i konsekwencje zjawisk i procesów przyrodniczych oraz społeczno-gospodarczych,
7. lokalizuje na różnych rodzajach map obiekty geograficzne na świecie i w Polsce;
8. integruje, w rozwiązywaniu zadań, wiedzę przyrodniczą z wiedzą społeczno-ekonomiczną i humanistyczną.

Wykaz literatury stanowiącej pomoc dla nauczyciela i ucznia:

1. Aktualnie obowiązujące podręczniki szkolne do geografii dla szkoły podstawowej (klasy V i VI) dopuszczone do użytku szkolnego przez MEiN.
2. Atlas geograficzny dla szkół podstawowych (dowolne wydawnictwo)